

GEMEENTE SCHERPENZEEL

MEMO

2018-57

datum : 19 september 2018

aan : de Raad

van : het college van burgemeester en wethouders

onderwerp : Stand van zaken en ontwikkelingen Beschermd Wonen

bijlage(n) :

Inleiding

Dit memo is bedoeld om de gemeenteraad van Scherpenzeel op de hoogte te brengen van de stand van zaken en vooral ook toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot Beschermd Wonen.

Op 1 januari 2015 is Beschermd Wonen voor GGz-cliënten overgeheveld van de AWBZ naar de WMO 2015 (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) en werd daarmee de verantwoordelijkheid van de gemeente. De financiering loopt via de zogenaamde centrumgemeenten, die het budget ontvangen en beheren voor de hele regio. In de Valleiregio is Ede de centrumgemeente voor Wageningen, Barneveld, Scherpenzeel, Rhenen en Renswoude.

Beschermd Wonen staat in de wet als volgt omschreven:

Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

In de Valleiregio bestaan twee varianten van Beschermd Wonen:

1. Intramuraal Beschermd Wonen

Ofwel wonen in een instelling. Cliënten hebben een eigen kamer of appartement in die instelling. Overdag en 's avonds is er over het algemeen begeleiding aanwezig. In Scherpenzeel zijn twee instellingen voor intramuraal Beschermd Wonen: Parousie en Kwintes, met samen 45 plaatsen.

2. Ambulant Beschermd Wonen

Dit zijn de zogenaamde GGz-arrangementen. Cliënten ontvangen begeleiding die aan huis wordt gegeven. De arrangementen zijn in 2017 ingesteld om de kloof tussen intramuraal Beschermd Wonen en de reguliere ambulante begeleiding zoals die opgenomen is in de WMO te overbruggen. Een GGz-arrangement bevat bijvoorbeeld de mogelijkheid voor de cliënt om af en toe bij een instelling te logeren en de begeleidende aanbieder is 24 uur per dag bereikbaar.

Decentralisatie Beschermd Wonen en de WLZ

In 2016 heeft het Ministerie van VWS aangekondigd Het Beschermd Wonen te willen decentraliseren. De budgetten worden dan niet langer toegekend aan de centrumgemeente, die vervolgens met de regiogemeenten afspraken maakt over de inzet van de middelen, maar elke gemeente krijgt een eigen budget. De budgetten moeten verdeeld worden volgens een 'objectief verdeelmodel'. Hoe dat 'objectieve verdeelmodel' eruit moet zien is vooralsnog onduidelijk en leidt tot de nodige discussie. De situatie in Scherpenzeel geeft al aan waarom de invulling van een objectief verdeelmodel geen eenvoudige opgave is. Scherpenzeel is, in de Valleiregio, gezien het inwoneraantal immers een kleine gemeente. Wordt daarentegen gekeken naar het aantal plekken Beschermd Wonen dan heeft Scherpenzeel 30% van het totale aantal plekken.

Het ministerie heeft in de mei-circulaire aangegeven dat het objectief verdeelmodel naar verwachting in 2021 bekend zal zijn.

Naast de decentralisatie van de middelen zal, naar verwachting in 2020, ongeveer 20% van de middelen overgeheveld worden naar de WLZ (Wet Langdurige Zorg). De WLZ wordt vanaf dat moment opengesteld voor cliënten met chronische psychiatrische problematiek die zeer langdurig, zo niet een leven lang, aangewezen zijn op intramuraal Beschermd Wonen.

Vooruitlopend op de decentralisatie in 2021 is in 2017 in de regio gestart met het opstellen van een decentralisatieplan. In het eerste concept zijn missie, visie en samenwerkingsafspraken uitgewerkt die inmiddels alweer aan vervanging toe zijn. De visie op Beschermd Wonen is hetzelfde gebleven:

- Inwoners willen zelfstandig wonen en leven in de samenleving. Beschermd Wonen is een opstap naar (begeleid) zelfstandig wonen.
- Wij geloven in de kracht en mogelijkheden van de doelgroep en beseffen dat dit voor ieder anders is.
- Lokaal realiseren we mogelijkheden voor een inclusieve samenleving.
- De participatiemogelijkheden van de doelgroep worden vergroot.

De idee over hoe aan deze visie uitvoering gegeven moet worden is in de loop van de tijd veranderd.

Barneveld en Scherpenzeel hebben ervoor gekozen om vanaf 2019 zelf de ambulante ondersteuning voor de GGZ doelgroep in te kopen en niet meer te

werken met de regionale GGZ-arrangementen. Dit, omdat de overige vangnetvoorzieningen die met de komst van de nieuwe Wmo in 2015 zijn ingekocht, voor 1 januari 2019 opnieuw moeten worden ingekocht. Het lijkt logisch om hier dan meteen bij aan te sluiten en de inkoop van ondersteuning voor de GGZ-doelgroep hierin te integreren en deze voorzieningen ook passend te maken aan de lokale visie.

Wens is om deze Wmo inkoop gezamenlijk te doen: Scherpenzeel hanteert al dezelfde Wmo-vangnetvoorzieningen als de gemeente Barneveld en voortgangsgesprekken met aanbieders worden deels ook al gecombineerd. Een gezamenlijk contract heeft ook (administratieve) voordelen voor aanbieders. Daarnaast is afgesproken dat Barneveld en Scherpenzeel alle intakegesprekken voor Beschermd Wonen (de zogenaamde keukentafelgesprekken) zelf uit gaan voeren. Hierover zijn financiële afspraken gemaakt met Ede.

Belangrijke zaken die nog niet opgenomen zijn in het decentralisatieplan zijn:

1. Hoe gaat de regio om met intramuraal Beschermd Wonen na de decentralisatie? Blijven de gemeenten gezamenlijk inkopen? Hoe wordt omgegaan met de budgetten en risicoverdeling (tekorten en overschotten)?
2. Hoe gaat de regio om met de uitstroom?
Scherpenzeel kan uiteraard niet verantwoordelijk worden gehouden voor de uitstroom van de 45 plekken die zich in de gemeente bevinden, dus daar moeten regionale afspraken over worden gemaakt.
3. Hoe wordt de reserve Beschermd Wonen verdeeld na de decentralisatie?
Er is, door de jaren, een behoorlijke reserve opgebouwd. Bekeken moet worden hoe het verdeelmodel met betrekking tot deze reserve er in de regio uit gaat zien. Wordt het landelijke verdeelmodel gevolgd of wordt een eigen model uitgewerkt?

Over bovenstaande zaken wordt momenteel ambtelijk overleg gevoerd. Er worden scenario's ontwikkeld die in het regionaal bestuurlijk overleg zullen worden ingebracht om vervolgens in de afzonderlijke gemeenten voorgelegd te worden.

De risico's voor Scherpenzeel in dit proces zijn driedig:

- De vraag is hoe het objectieve verdeelmodel van de financiële middelen er voor Scherpenzeel uit gaat zien. Uitgangspunt is dat de twee instellingen voor Beschermd Wonen die er nu zitten ook blijven. Bekeken moet worden hoe dat financieel mogelijk gemaakt wordt.
- Is het objectieve verdeelmodel voor Scherpenzeel ongunstig, dan zou dat consequenties kunnen hebben voor de verdeling van de regionale reserve, indien het verdeelmodel hiervoor als basis wordt gebruikt.
- Voor de instellingen in de gemeente Scherpenzeel zullen goede afspraken gemaakt moeten worden over de uitstroom van cliënten. Ook daarvoor is van belang hoe de financiële middelen verdeeld gaan worden.

Aan het eind van dit jaar zal met de raad een discussie worden gepland over de ontwikkelingen met betrekking tot en de toekomst van Beschermd Wonen in Scherpenzeel.